

”Agitationen har förändrat mig”

Internationell supersopran och agiterande kulturamazon. Kombon är ovanlig, men *Ida Falk Winland* räds inte att hugga i där det behövs – från att bära ljudbord till att munhuggas med ministrar. Tillsammans med facebookuppropet *Öppna salongerna* utkämpar hon oförtröttligt alla kulturarbetares kamp: att få möta publiken igen.

TEXT MADELEINE JOSTEDT ULRICI

Kulturminister
Amanda Lind mottar
luntan med de 10 000
namnunderskrifterna.

I SOMMAR SJUNGER HON *Così fan tutte* på Glyndebourne och motivationen har precis börjat komma tillbaka. Precis som för större delen av hennes kollegor gick merparten av Ida Falk Winlands inbokade engagemang under 2020 upp i rök. Likaså våren 2021.

– Jag har alltid haft en framförhållning på två till tre år och plötsligt har jag inte det. Mina två år försvann i en pandemi och de har inte fyllts på, för ingen vågar planera någonting längre.

TROTS ATT HENNES situation känns igen har Ida Falk Winland valt en ovanlig väg att ta sig igenom den. Den stavas *Öppna salongerna*, Facebookgruppen som under hösten växte till en kraft att räkna med i coronakrisens kulturöken. Idag har gruppen över 10 000 medlemmar och fungerar både som Speaker’s corner för frustrerade kulturarbetares och inofficiell remissinstans för politiker.

En allmän missuppfattning har varit att det här uteslutande skulle handla om kulturpolitik, menar Ida.

– Det vi upplever just nu är symptom på någonting djupare. Den sociala utsattheten hos kultur- och eventarbetare har blivit väldigt tydlig i och med pandemin. Man uppskattar inte kultur som man borde i det här landet och vi som arbetar med det är inte en del av det större samhället.

Varken Ida Falk Winland eller kollegorna som driver *Öppna salongerna* hade någon som helst förankring i politik eller administration. Ingen aning om hur basal projektledning går till eller hur man kommunicerar eller agiterar online.

– Men vi har jobbat som idioter allesammans. Kvällar, nätter, helger. Vi har läst på, pluggat, haft oändligt många Messenger-samtal, skickat tusentals mail, ringt telefonsamtal till pressekreterare och partisekreterare. Jag har byggt tält, burit notställ, byggt en scen ... you name it.

UNDER HÖSTEN 2020 meddelade regeringen beslut om nya råd och restriktioner varje torsdag. Administratörerna var överens om det trängande behovet av ett forum som enade människor i den frilanspräglade kultur- och eventbranschen. Men det var när beslutet om den föreslagna höjningen av publikgränsen, från 50 till 500 personer, sköts upp ytterligare en gång som startskottet gick för *Öppna salongernas* livemanifestationer. Dramaturgen Göran Gademan lanserade tidigt idén om *Va pensiero*, Fångarnas kör ur Verdis *Nabucco* som gruppens signum – ett tecken på den fångenskap som kulturen befann sig i.

Den första i vad som skulle bli en lång rad manifestationer genomfördes på Norrbro i Stockholm den 15 oktober.

– Vi drog ihop ett gäng prominenta sångare, en stråkkvartett och sen körde vi.

40 artister, däribland Nina Stemme och Malin >

IDA FALK WINLAND

ÅLDER 38 år

GÖR Internationell sopran med repertoar från Händel till Humperdinck.

BOR i Stockholm med maken Christian och döttrarna Ingrid och Greta, 5 & 6 år.

AKTUELL Som en av fyra ansvariga i för Facebookgruppen *#ÖppnaSalongerna*, där man lyfter problem kring kulturlivets fortsatta nedstängning.

KURIOSA Värvades från sin utbildning till första rollen på Göteborgsoperan, Händels Cleopatra med orden: "Skaffa noter. Planet går om fyra timmar." Resten är historia.

»Det är fullkomligt orimligt att en enda person ska ha hand kultur, demokrati, idrott och religiösa frågor. Vem klarar det? Och vad får man gjort?«

Byström, deltog i aktionen under musikalisk ledning av Henrik Schaefer. Tiotusen underskrifter överlämnades till Amanda Lind med en vädjan om att antingen få öppna upp för fler än 50 personer, alternativt ompröva så att antal tillåtna besökare fick räknas per kvadratmeter.

– Man har inte förstått vad vi som jobbar med det här gör för samhället. Kulturbranschen omsätter enorma summor. Vi är landets småföretagare. Vi livnär oss på det här, men det finns inga system för oss. Många har betalat sin avgift till a-kassan i alla år, men får ändå inget stöd när det behövs.

Reaktionerna från regeringen har varit minst sagt otydliga. Men det är inte främst kulturministern som fallerar, är Ida noga med att poängtera.

– Vi hade ett långt samtal med Amanda Lind där det stod klart att hon behövde grupper som oss för att detta skulle uppmärksammas. Hon visste om allt vi sa, men hade inte mandat att förändra någonting eftersom hon inte fick med sig resten av regeringen.

MEN OM NU ALLT skulle återgå till det normala – hur präglar den här perioden av handfast samhällsengagemang Ida Falk Winlands framtida val?

– Sjunga är det jag vill göra. Det jag är bäst på och det jag ska hålla på med, klargör hon.

– Men jag känner att jag är förändrad. Det här arbetet har lärt mig otroligt mycket och jag ser hur

långt kvar vi har att gå. Så jag måste fortsätta på något sätt.

För att kulturen på lång sikt ska få det erkännande som den behöver måste man börja introducera barn för den i väldigt tidig ålder, är Ida Falk Winland säker på. Även på den fronten har hon valt en direkt väg till förändring:

– Jag klädde mig i full mundering för en tid sen, gick till min dotters dagis och sjöng arior på dagisgården. Det var extra allt – stora smycken, massor av smink, och jag hade med mig en liten cd-spelare så att vi kunde sjunga tillsammans. Barnen kom in under den stora kjolen och tyckte det var hysteriskt roligt att så många kunde få plats där, skrattar Ida.

Att barn är genuint intresserade av olika kulturtyttringar är hon säker på.

– De vill veta mer. Men om de aldrig får chansen, utan kultur presenteras som ett pikant inslag då och då snarare än en naturlig del av samhället, då går det inte.

NEJ, IDA FALK Winland är inte färdig. Och fastän sången måste få sitt rättmätiga fokus stänger hon inte dörren mot en karriär inom kulturpolitiken:

– Kultur och demokrati, fine – det hör ihop. Men det är ju fullkomligt orimligt att en enda person ska ha hand kultur, demokrati, idrott och religiösa frågor. Vem klarar det? Och vad får man gjort?

Hon rätar på ryggen och levererar ett klart besked:

– Kulturminister kan jag bli när kulturen får sin egen minister. Då är det en intressant position. —

Fångarnas kör-aktionen samlade Sveriges operaelit.

ÖPPNA SALONGERNA

VAD? Facebookgrupp och aktivistisk community grundad av Ida Falk Winland, Göran Gademan, dramaturg vid Göteborgsoperan, Henriika Gröndahl, sopran vid Kungliga Operan och Simon Mårtensson, ljudtekniker.

NÄR? Bildades i september 2020. Aktioner första torsdagen i varje månad. Första aktion 15 oktober 2020.

VARFÖR? Fungerar både som Speaker's corner för kultur- och eventarbetare och som inofficiell remissinstans i frågor som rör kulturarbetarnas situation i samband med coronakrisen.